1885. XVII. évfolyam. 226. szám. Kedd, november 17.

Előfizetési árak;
Helyben és postán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . 2 „ 50 „
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.
Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden különbeiktatásért 30 kr.
„Nyiltér“-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.
Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is. Beküldött k[illegible] nek figyelmentetlenül [illegible]
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kossuth Lajos iratai.

Társadalmi tevékenység a magyar közművelődés mezején

— A „Pesti Napló“-ból. —

(Iratott a felvidéki magyar közművelődési egyesület felhivására)

Ez tény; és még az is tény, hogy a különféle „izmus“ (a szász pángermánokat kivéve) mind orosz segélyre spekulál, mind az orosz hatalmi szférának világhatalmi szférává kitágulásába, Napoleon vagylagos jóslata azon részének, hogy „Európa kozák lesz“ teljesedésébe bizakodik. Horvátországban, hol annak a bizonyos „fehér lapnak“ oltalma alatt fészélyezetlenebbül lehet a játékot üzni, a szeparatisták ebből már titkot sem csinálnak, nyiltan kimondják; persze egy lélekzettel loyálitást is hangoztatnak és ez nem csoda, hiszen a szájnak megvan az a szerkezete, hogy hideget is, meleget is fujhat, hanem az már valóban csodálatos, hogy e loyálitásban még hisznek is — Bécsben s mert hisznek, mint valami himes tojással, ugy bánnak velök. Ha majd törésre kerül a dolog az oroszszal (pedig kerülni fog, ez annak a régóta követett rossz számitásnak, melyet „Politik meines Hauses“ néven ismer a világ, kikerülhetlen végzete) majd meglátandják, melyik loyálitás állja meg a sarat, az a hideget is, meleget is fuvó-e, vagy pedig az őszinte magyare, melyben hinnének is, nem is s csak azért nem is, mert mint a szellő az eol-hárfa hurjait, ugy megrezgeti néha a kegyelet hurjait egy korszakalkotó multnak emlékezete. Akkor megtanulhatták ismerni a magyarnak erejét, hasznukra válhatnék ez ismeret, ha ismerni akarnák a magyarnak jellemét.

Annak a kórállapotnak, melyet nemzetiségi aspiráczióknak neveznek, de melyek mögött állambomlasztó törekzések manója gubbaszkodik, kétségen kivül van európai körü kutfeje is, hanem bizony olyan is van (s ez reánk nézve a fatálisabb), melynek kimutatása végett nem kellene oly messze utazni; de erről nem akarok szólani, mert óvakodásra int a politikai pártérzékenység tekintete s én szemem előtt kivánom tartani, hogy a magyar haza épségének, egységének s ezer éves történelmi tipusának megőrzése olyan tér, melyen minden partnak, mely a haza sorsát sziven viseli, kezetfogva találkozni kell s azert mellőzve mindent, a mi e kézfogást zavarhatna, csak arra akarok figyelmeztetni, hogy ha valakinek van oka, nekünk magyaroknak bizony van okunk eszünkben tartani Machiavelli azon intését, hogy nemzetek sorsának intézésénel nem elég a jelenlegés bajok orvoslására gondolni, hanem anticzipálni kell azokat is, melyeknek a jövendőben előfordulása valószinű.

No már én oly mederben látom hömpölyögni amaz állambomlasztó izgalmak áramlatat, miszerint meg lennék győződve, hogy a kérdésnek vannak olyan ágai, melyeket már csak is karddal lehet, karddal kellend megoldani. E megoldás ideje akkor fog beállani, mikor megkondul az eldöntés órája azon kiengesztelhetlen és sem császári „ölelgetőzésekkel, sem diplomácziai fogásokkal el nem háritható antagonizmus számára, mely az orosz hatalmi szféra-terjeszkedés s az osztrák-magyar monarchia közt fenforog. Ez órakondulás kikerülhetlen s igen messze már nem is lehet, hiszen már ugyancsak jó messze vitettünk azon irányban, hogy ma-holnap a „keleti kérdés“ tárgya már nem is a „hajdani“ török birodalom, hanem a nemzetiségi izgalmakkal telitett osztrák-magyar monarchia lesz, a menynyiben pedig még amannak utolsó roncsdarabja is az lesz, kisérletet hivhat fel azzal az ismeretes orosz theoremával, hogy az ut Konstantinápoly felé Bécsnek vezet. És én azt is többnek, mint valószinünek tartom, hogy az a kikerülhetlen harcz az oroszszal gyujtó kanócz lesz a belvillongási aknák felrobbantásához, melyeket már régóta töltögetnek robbanó anyaggal nagy szorgalmatosan s melyekkel már a század elején nyiltan fenyegetődzött egy orosz hadvezér (Tsicsakoff, ha nem csal emlékezetem) a franczia háboruk nagy drámájának egyik jelenetében. Többnek, mint valószinűnek tartom e felrobbantást, mert hiszen, a ki pánszlávizmust mond, oroszt mond, a ki a Délszlávia tengelységére aspiráló horvát separatizmust mond, szintugy oroszt mond, sőt még a ki Erdélyre spekuláló román irredemptat mond, az is oroszt mond Kéz kezet mos, s az orosznak lesz mit igérnie — a mienkből.

(Vége köv)

A forrongó Balkán.

A politikai kombinácziók kis és nagymesterei, mikor iróasztalukhoz ülnek és hányják-vetik a Balkán tartományok helyzetét, bizonyosan éreznek egy kis lelkifurdalást, a midőn ahhoz a ponthoz érnek, a melynek állitmánya az orosz alanynyal foglalkozik. Lelkifurdalást éreznek, vagy nevetnek önmaguk felett, ha esetleg eszökbe jutnak csak nehány hét előtt irott vezérczikkeik, vagyis azon eledelek, a melyekkel jól lakatták a vezérczikkekre éhező nagyérdemü publikumot.

Mert bizony kisült, hogy nehány hét előtti főztük nem tartozott a tápláló eledelek sorába, csak amolyan jóllakató kotyvalék volt, a melyekkel a hirlapi lakomára meghivott vendég megtelik hamarosan és aztán még hamarosabban — megéhezik. Siet a legközelebbi étkező helyiségbe és ujra megebédel.

De hogy is főzhetne a hirlapiró jó ebédet, mikor kombináczióinak éléstárát és étlapját nagy szeszélyesen állitja össze a muszka diplomáczia? Néhány hét előtt szidták a két delegáczió előtt tartott trónbeszédet, mert az a muszka-szövetséget propagálja; ma kisült, hogy a muszkával farkasszemet nézünk. Csak nem rég olvastuk, hogy a muszka lázitotta fel Sándor bolgár fejedelmet, hogy Ruméliát elkanyaritsa, — ma kitünik, hogy a czár ugyancsak dühöng reá, mert idő előtt és akkor robbantotta fel a Balkán-aknát, mikor neki elég baja van az angollal!

Nos — nekünk is a nagy lapok után kellett indulnunk, mert Debreczenben ugyan nem köteles valaki nagy politikát csinálni! Kétségtelen tény máig annyi, hogy a szerbek és bolgárok hajba kaptak és kétségtelen, hogy — mint 10 év előtt — a kis államok csatározása csak előjátéka leend a tavaszi nagy tragédiának és kétségtelen az is, hogy mi is éljük azt a kort, a melyről a nagy költő énekli, hogy:

A bölcsőnk s koporsónk közti ür
Századoknak szolgál mesgyeül!

*

Kardcsa togás, puskaropogás és ágyumennydörgés szol a Balkán-telszigeten. De most — legalább még eddig — nem a török hatalom megdöntése miatt fogtak fegyvert, hanem Európa két legifjabb állama: Szerbia és Bulgaria küzdenek egymás ellen. Folyik a „szlav testverháboru.“ (Csak hadd pusztitsák egymást!) Bulgária, mely pár hét előtt államcsiny utjan nagyobbitotta határait, most mint megtámadott, saját területét kénytelen védelmezni. Ő akart országot hóditani s most saját földjének védelmére segitséget kunyorál attól, a kit ő akart egy országtol megfosztani. Megkapja-e a segitséget a vérig sértett töröktől? Ez a nagy kerdés, a melyen fejöket törik Európa politikusai. A háboru a mily hirtelen kezdődött, ép oly gyors harczi sikereket eredményezett a szerbek részére. A felett különben senki sem kételkedik, hogy a szerb hadsereg, mely oly tulerővel (szamban, katonai képzettségben s a fölszerelés teljességében egyaránt) könnyüszerrel szétveri a bolgár csapatokat, melyeknek lelkesedéséről sokat irtak a hirlapok, de hogy kész-e hősiesen beveretni a fejét az „egyesült Bulgária“ dicső eszméjeért, azt még nem bizonyitá be.

A szerbek kemény harcz után bevették Czaribródot. A bolgárok minden vonalon viszszaszorittattak, — veszteségeik halottakban és sebesültekben Czaribródnál ismeretlen, de 50 bolgár hadifogságba esett. A szerbek vesztesége jelentéktelen. Bizton remélik, hogy szerdán vagy csütörtökön a szerb csapatok bevonulnak a bolgár fővárosba.

Belgrádi hirek szerint a szerb csapatok Trnt és Kulátis bevették.

A bolgár haderők zöme Dragoman irányában tartózkodik, melynek jól védett szorosa valószinüleg nagy ütkö etnek lesz szinhelye. A szerb és bolgár előőrsök között nagyon élénk a fegyvertüzelés. A bolgár kormány a szerb tamadás után körlevelet intézett a Szófiában székelő diplomácziai ügynökökhöz, — melyben a háboruért való felelősséget a szerb csapatokra és a szerb kormányra háritja. Szerbia hadüzenetére vonatkozólag azt mondja, hogy Európa leend hivatva megitélni, hogy a hadüzenet mily jellegü és mily messzeható, és hogy ki az okozója a jelen háborunak és kinek részén van az igazság.

Az orosz irányadó hirlapok elitélő hangon nyilatkoznak Szerbia hadüzenetéről, azt testvérgyilkolásnak és kalandos vállalatnak nevezik, — persze másként nyilatkoznának akkor, ha a szerbek és bolgárok egyesülten a törököt támadták volna meg!

Az angol lapok is élesen elitélik Szerbia eljárását. A Times attól fél, hogy Szerbia hadüzenete ujabb veszélyes kérdéseket idézhet elő.

Sándor fejedelem tudatván a portával Szerbia hadüzenetét, egyuttal a porta támogatását kérte.

Ujabban megerősitik azt a hirt, hogy a szerbek Czaribródot megszállották. A szerb csapat a czaribródi csatározá nal 6 zászlóalj gyalogságból, 2 század lovasságból és 2 üteg tüzérségből állott, — mig a bolgár csapat egy rendes és egy miliczzászlóaljból állt. A bolgárok 54 halottat és sebesü tet vesztettek. Trn környékén szintén csata volt, melynek részleteiről azonban még nem érkezett tudósitás.

= **A magyar delegaczió** e hó 15-én tartotta VII. nyilvanos ülését. Elnök: Haynald Lajos biboruokérsek, jegyzők: Hegedüs Sándor és Rakovszky István. A közös kormány részéről jelen voltak: Kállay Béni pénzügyminiszter, Szögyén külügyminiszteri első osztályfőnök, Pápay ezredes, Dell'Adami sorhajóhadnagy, Barkassy törzskari őrnagy. A magyar kormány képviseletében Tisza Kalmán miniszterelnök, továbbá Orczy Béla b. és Szápáry Gyula gr. miniszterek voltak jelen. A jegyzőkönyv hitelesitésével a külügyi költségvetés végleg megszavaztatott s a birodalmi tanács delegatiójával közöltetni határoztatott. Ezzel az ülés véget ért. Ma ismét ülés tartatott. — Az osztrák delegatio a hadügyminiszterium rendkivüli költségvetését, valamint az 1885. évi póthiteleket és az 1884. évre megszavazott többi hitel felhasználási idejének meghosszabbitását vita nelkül elfogadta. A kérvényekre vonatkozó jelentés után a közös pénzügyminiszterium és a közös számvevőszék költségvetései és a vámjövedékről szóló tétel vita nelkül elfogadtattak. Az osztrák delegatio ma ismét nyilvános ülést tart.

= **Tisza jubileuma.** Szatmármegye törvényhatósága nov. 14-én rendkivüli közgyülést tartott, melynek főtárgyát a Tisza Kálmán miniszterelnök 10 éves jubileumában való résztvétel képezte. A megye bizottsági tagok feltünően keves számmal jelentek meg. Különösen feltünt azonban, hogy Ujfalusy Sándor alispán — ki erős kormánypárti — a gyülésről távol maradt. Domahidy főispán tette meg az inditványt, hogy Tisza Kalmán a megye részéről tekintélyes, nagyszámu küldöttség által üdvözöltessék. Utána Vályi Árpád, a megyei ellenzék fiatal tagja szólalt fel, szép beszédben kérte az inditvány elvetését. Az inditvány ellen nyilatkozott Jékey Mór volt alispán is. Mellette szóltak Gönyei Gábor, Kovács Ede, Kovács Jenő és Zanathy megyei főjegyző. A főispán inditványa nagy többséggel elfogadtatott. Baranyamegye, a szegedi szabadelvü párt, az aradi szabadelvü párt s a nagyváradi szabadelvü párt szintén üdvözölni fogják Tiszát 10 éves jubileumán.

Egyház.

(A debr. ref. egyház gazdasági szakbizottsága évi jelentéséből.)

A gazdasági szakbizottság az egyház presbyteriuma kebeléből alakitott önálló szakbizottság s legfőbb feladata az egyház anyagi ügyeinek intézése és vezetése. Ily fontos feladata levén, a belrendtartási szabályzat szerint kötelességéül szabatott, hogy minden évben jelentest terjesszen be müködéséről a presbyteri közgyüléshez. Ez évi jelentés a pénztári számadás végeredményét tartalmazza feldolgozva; igen természetes tehát, hogy csak akkor készülhet el, a mikor a pénztári számadás minden vizsgálaton átment. A nagyforgalmu és sok önálló kisebb pén tárt magában foglaló nagy számadas megvizsgálása azonban nem történhetik meg rövid idő alatt; a felülvizsgálatra is sok idő kell: ezek az okai, hogy az 1883-ik évről készitett évi jelentés csak a f. évi julius 13-iki gazdasági szakbizottsági gyülésbe terjesztethetett be s innen tovább adva, a f. évi szeptemberben kerülhetett a presbyteri közgyülés tárgyalása alá. Ez évi jelentésnek csupán az 1883 ik évi gazdálkodás eredményére kellett volna szoritkoznia; hogy azonban tanulságosabb és érdekesebb legyen, kiterjeszkedik az 1882-ik év adataira is, sőt e két éveredményét párhuzamba állitva terjeszti elő, melyből az ügy nagyérdekü voltanál fogva jónak látjuk közölni a következőket: 1) Az egyházi kormányzás mérvét a következő adatok tüntetik fel. A presbyterium az 1881-ik év végén választatott, de alakuló közgyülését az 1883 ik február 4-én tartotta meg. Ez időtől fogva kezdődhetett tehát müködése is; de hogy az egész évi munkakört felölelje a jelentés számitásba vette azt a közgyülést is, melyet a lelépett presbyterium ugyanezév elején tartott. Eszerint az 1883. évfolyamán gyülés tartatott:

a)	presbyteri	14.	végzett	293.	ügyet.
b)	gazdasági	11.	„	401.	„
c)	iskolaszéki	10.	„	157.	„
d)	nevelési	6.	„	45.	„
e)	ispotályi	5.	„	55.	„
	összesen	46.	végzett	951.	ügyet.

Ugyenebben az esztendőben a kiadói szám 1173-ra emelkedett:

Az előző 1882-dik évben tartatott gyülés:

a)	presbyteri	11.	végzett	202.	ügyet
b)	gazdasági	12.	„	334.	„
c)	iskolaszéki	11.	„	216.	„
d)	nevelési	4.	„	84.	„
e)	ispotályi	6.	„	68.	„
	összesen:	44.	„	904.	„

Kiadói szám tett 743-at.

Bár ezek szerint a gyülések száma 1883-ban csak kettővel, a végzett ügyek száma 47 tel multa felül az előző évit: mindamellett is kétségtelenül mutatják az adatok, hogy az egyházi adminisztráczió köre és mérve igen jelentékeny. Egyenként tekintve a fontosabb gyülések által végzett munkát: a presbyteri közgyülés 3 üléssel tartott többet és 91-gyel végzett több ügyet, a gazdasági szakbizottság egy üléssel kevesebbet tartott, de 67 ügygyel többet végzett az 1883-ik évben, mint 1882 ben; a kiadói szám pedig amabban 430-czal volt több, mint az előző évben. A többi gyülések munkája a végzett ügyek számát tekintve az előző évhez képest 1883-ban esést mutat ugyan, de a közlött adatokból láthatólag ezek is jelentékeny dolgot végeztek. Minden szakgyülés jegyzőkönyve az egyházi irodába kerül lemasolás és kiadás végett, melynek a fenforgó körülmények miatt a végzett ügyek körül való könnyebb tájékozás czéljából betürendes tárgymutatót kell vezetnie; e mellett az egyházi közalapnak életbeléptetésével és küldöttségi egyébb ügyekkel való munkálkodás közben oly terhek is nehezedtek reá, melyeket számokban feltüntetni nem lehet.

2) Az egyház tulajdonát tevő és kezelése alatt álló különböző alapitványokhoz tartozó földbirtokok jövedelme:

	1882-ik	1883-ik évben:
	18240 frt 55 kr	18490 frt 78 kr.
adó	2648 frt 62 kr	2660 frt 12 kr.
tiszta	15591 frt 93 kr	15830 frt 66 kr.

1873 ban tehát 238 frt 73 kr volt a növekedés.

3) A bérbe adható házak és boltok jövedelme tett:

	1882	1883
	7732 frt 84 kr	7844 frt 88 kr.
adó	649 frt 02 kr	544 frt 75 kr.
tiszta	7083 frt 82 kr	7301 frt 13 kr.

A növekedés itt 217 frt 31 kr.

4) Az egyház tulajdonához tartozó, illetőleg felügyelete és kezelése alatt álló összes épületek fenntartására, javitására és tüzkár elleni biztositására kiadatott:

1882-ik évben	1883-dik évben
9302 frt 27 kr	5401 frt 99 kr.

Hogy az 1882-ik évre kimutatott kiadás oly jelentékeny összeggel mulja felül az 1883 évi összeget, ezt a nőnöveldei uj épitkezés okozta, a mennyiben erre 1882-ben 6886 frt 50 kr, 1883-ban pedig 868 frt 88 kr adatott ki; de feltünhetik másrészt, hogy az épületek fentartása 1883-ban is oly tetemes összeget emésztett föl. Meg kell tehát jegyeznünk, miképp ez évben jelentékeny összegbe kerülő átalakitások eszközöltettek. Ekkor történt ugyanis Géressy Kalmán ur tanári lakásán az átalakitás, Kiss Albert ur lelkészi lakásának rendbehozása és Némethy Lajos lelkész ur lakásán a folyosó üvegeztetése. Nem lehet azonban tagadni, hogy a végtől fogva szokásos házikezelés mellett az épületet fentartása rendes körülmények közt is folyton fokozódó nagy összeget emészt föl évenként; a minélfogva a gazdasági szakbizottságnak tanulmánya tárgyát képezi az a kérdés, miképp lehetne az épületek fentartását kevesebb költséggel eszközölni. E czélból rendelte el a gazd. szakbizottság, hogy ezennel a kiadando bérházaknál és boltoknál azok a romlások, melyek használat közben vigyázatlanság vagy gondatlanság folytán a bérlők által okoztatnak, az egyház költségén javittatni nem fognak, hanem azoknak javitására a bérlők szerződésszerüleg köteleztetnek.

5. Az egyház jövedelmének egyik legtermészetesebb forrását képezi az egyházi adózás. De, fájdalom, erre vonatkozólag a legszomorubb képet tárja elénk a jelentés. Dacsára

az adósürgetés folytonosságának, az egyház hivei — főként a gazdagabbak, kiknek jó példával kellene elől menniök — nagyon hanyagok az adó lerovásában, pedig oly csekély itt az adó, hogy hasonló hozzá talán az egész országban sincsen. E hanyagság, az egyház kiválóan fontos érdeke, a zsinati uj törvények szigoru intézkedései kényszeritették [illegible] és presbyteriumot, hogy szigoru[illegible]eseit. A je-eljárás iránt tegye [illegible] az 1881-ik évben lentés szerint: 31829 frt 89 kr, 1882-ben hátralékett: 12942 frt 04 kr, az adóbei követelés tett tehát ebben az évben 44771 frt 93 krt. Befolyt ebből az összegből 10169 frt 32 kr s hátralékban maradt 34602 frt 61 kr. 1883-ik évée kirovatott 12839 frt 70 kr, tehát a követelés ismét 47442 frt 31 krra szaporodott fel. Ebből az összegből az év végéig 9376 frt 57 kr folyt be és igy 38065 frt 74 kr adókövetelés maradt befizetetlenül. Megjegyezzük azonban, hogy e nagymérvü hatralék az 1876-ik évtől kezdve szaporodott fel ennyire.

6. Az egyház pénzeinek és kezelése alatt álló alapitványok tőkéinek elhelyezése s gyümölcsöztetése szintén a gazdasági szakbizottság hatáskörébe tartozván: e téren oly körülmények merültek föl, melyek a tőkék gyümölcsöztetését jelentékenyen akadályozták. A pénzintézetekben megszaporodván ugyanis a pénz, alig volt az 1883-ik év folyamán egyetlenegy ülés, melyben az egyháznak rendelkezés alatt álló pénzkészletét kölcsönkérő hiánya miatt kiutalványozni lehetett volna; másrészt a pénzfelesleg takarékpénztárakban helyeztetvén el, előbb 5, majd $4\frac{1}{2}$. és 4%-tólit jövedelmezett. Érezte az ebből származó veszteséget mindegyik pénztár, de legjobban a tőkepénztár, melynek nemcsak a kamatokban, hanem a kezelési költségekben is vesztessége lett. Mindamellett is vagyoni ügyeink fejlődést mutatnak ez idő alatt is, mert a tőke növekedés 34.106 frt 32 krt tett.

Az egyház kezelése alatt álló pénztárak száma az 1882-ik év végén 45, az 1883-ik év végén pedig 49 volt, tehát ez utóbbi évben négy uj pénztár állott elő.

A pénztárak összes forgalma 1882-ban 163488 frt $89\frac{1}{2}$ kr s az 1883-ik évben 167198 frt 60 kr, tehát az utóbbi évben 3709 frt $70\frac{1}{2}$ kr forgalmi emelkedés mutatkozik.

A 49 pénztár azonban nem képezi az egyház tulajdonát. Legnagyobb részben, mint vallásos kegyességből származott alapitványok vagy mint meghatározott czélra szolgáló tőkék, csak kezelés és rendeltetésökre forditás végett állnak egyházunk intézkedése alatt. Tehát nagy csalódáson alapulna egyházunk nagy gazdagságával való dicsekvésünk, mert mindössze csak két pénztár van olyan, melynek pénzerejével a presbyterium szabadon rendelkezhetik. E két pénztár a tőke- és harangpénztár, melyeknek gyarapodása a szóban forgó évek alatt a következő:

1. Tőkepénztár növekedése 1884-ben 7597 frt $33\frac{1}{2}$ kr, 1882 ben 9353 frt $39\frac{1}{2}$ kr, 1883 ban 8557 frt $83\frac{1}{2}$ kr.

2 Harangpénztár növekedése 1882-ben 1312 frt $24\frac{1}{2}$ kr, 1882 ben 1071 frt, 1883 ban 2174 frt 25 kr.

7. A kiadások összege külön féle czimek alatt 1882-ben 61593 frtra, 1883-ban 59614 frt 03 krra ment, mely összegekből iskolai czélokra, segélyezésre és ösztöndijakra 1882-ben 31822 frt 48 kr, 1883-ban 34092 frt 64 kr forditattott, tehát az összes kiadásoknak felénél jóval többet emésztett fel a közoktatás ügye és a szegények gyámolitása. Ez mutatja leginkább, hogy egyházunk valóban és kiváló mértékben felel meg culturális hivatásának és a ker. felebaráti szeretet gyakorlása kötelességének. Hogy azonban ezt teheti, ezért azoké a nemeslelkü alapitóké az érdem főrésze, kik földi javaikból igen jelentékeny alapitványokat tettek, de nagy érdem [illegible] az egyház presbyteriumait, melyek [illegible] egyház erejét nagy bölcsen jelentékeny pénztárokká egyesitették és [illegible] melyeknek nyomdokain haladni a mostani presbyterium is szent kötelességének ismeri, hogy egyházunk népnevelési és oktatási intézeteit a folyton fokozódó igények mellett a kor szinvonalán és a szép rendeltetés által követelt magaslaton mindenkor megtarthassa.

8. Az áldozatkészségben nyilvánuló kegyességnek és egyháziasságnak szép jeleit mutatja föl az 1883-ik év is, a mennyiben többen találkoztak, a kik adomány és hagyomány czimen jelentékeny összegeket tettek le egyházi kö ügyeink szent oltárára. Ilyenek:

1-ör. Egyházunknak érdemekben gazdag és köztiszteletben álló főgondnoka, Sápy Sámuel ur, ki 700 frt alapitványt tett oly czéllal, hogy ez összegnek kamatai évenként a kezelési költség levonása után az egyház tanuló árvái pénztárába adassanak át.

2. Néhai Szegedi Sándor volt főiskolai tanár, végrendeletileg 500 ftot hagyományozott egy vagy két szegény sorsu gymnasiumi ref. tanuló segélyezésére.

3. Békési Péterné szül. Jóna Julianna urnő egy urvacsorai kenyérosztáshoz való értékes ezüst tálczát adományozott.

4. Török András helybeli polgár 100 forintot, Szikszai Lajos épitész ur 20 frtot adományoztak a tanuló árvák részére, néhai Keresztesi Mihály 100 frtot és néhai Kéki Istvánné szül. Kovács Julianna asszony 50 frtot hagyományoztak ugyanazon czélra. A tőkepénztár részére 5 frt adomány tétetett; az ipartársulatok, pénzintézetek kegyes adakozása 216 frt 44 krra ment. Az ispotályi pénztár javára néhai Láda István és néhai Svetcs Mátyásné Kojanicz Anna asszony 100—100 forintot hagyományoztak.

Igy, sőt nagyobb mérvü áldozatok tettek lehetővé, hogy egyházunk oda fejlődjek, a hol áll; az áldozatokban nyilatkozó kegyességnek és meleg egyháziasságnak jóteteményeire van szükség, mostanság inkább, mint valaha, hogy szent egyházunkat, áldásos intézményeit, emberbaráti magasztos hivatásának gyakorlását a közlelkesedés buzgósággal összerakott adományainak és hagyományainak erején fentarthassuk azon a magaslaton, melyre azokat áldott emlékü őseink emelték és a melyen azokat megtartani ugy az ősök dicső példája, mint a folytonosan haladó kornak kivanalmai és egyházunk és nemzetiségünk felette fontos érdeke egyiránt követelik. Ez legmelegebb óhajtása és legszentebb törekvése a presbyteriumnak.

Debreczen, 1885. nov. 17.

Somogyi Pál,
egyh. főjegyző.

A nagyhortobágyról.

Debreczen, nov. 16.

Nem csekély bosszuságára a lótartó gazda közönségnek, a valóban tavaszt jelző szép őszi időben, a hortobágyi pusztán a jó táp dus mezőt a csikósok is oda hagyták; behajtották a méneseket! No de nem azért bárány Debreczen városának a czimere, hogy ezen valóban botrányos eljárásért valamelyik szófogadatlan csikósnak még csak haja szála is meggörbüljön, pedig annak helyen volna ám a meggörbitése, mivel a gazdasági tanácsnok ur ideje korán tudtára adatta a csikósoknak, hogy egy se merje a ménest haza terelni, a mig arra engedelmet nem kap! Igy a tanácsnok ur megtette kötelességét, ha nem érvényesült rendelete, ott van a mezőrendőr kapitány ur; csak kivánják gazduramék, pandurokkal is vissza hajtatnak a csikós számadók!

Vége van tehát a hortobágyi pusztán az 1885-ik évi legeltetési idénynek, minél fogva tisztelettel jelezem azokat, a melyeket az érdemes olvasóközönségnek véleményem szerint óhajtása szerint cselekszik.

Tavasszal kihajtatott a hortobágyi pusztára szarvasmarha 18788 darab, szaporodott 3825 idei borjuval, igy haza jött 22613 darab a mennyi még tudvalevőleg a hortobágyi pusztán soha nem legelt. Elhullott ezen számból 461 darab tehet esik minden 49 darabra egy hulla,

Ló kihajtatott 3896 drb, szaporodott 783 drb idei csikóval, igy hazajött 4679 db, elhullott összesen 85 db. esik egy hulla 55 darabra.

Sertés hajtatott ki 9562 db, kis malacz 1115 drb, igy haza jött 10677 drb, eldöglött 230 db, esik egy hulla 36 drbra.

Birka és magyar juh legelt 26760 drb és 4000 körül volt az idei bárány.

Ezen kimutatásból bebizonyul, hogy ez idén aránylag az állategészség ügynek a hortobágyon jó állása volt.

A mátai uj kórodába be lett vezetve, vagy hajtva 216 drb ló 58 drb szarvasmarha, meggyógyult ezek közül 210 drb, javult 24 drb, ugy maradt 10 drb, elhullott 30 drb. Az egész legeltetési idény alatt előfordult t—nykóros 3 db, rühös 25 drb.

A legelő egész nyáron szük volt, a határnak egy részén már éh inség állott be, ugy lett az állatokon segitve, hogy azok a sertés legelőre hajtattak.

Az őszi esőzések késön érkeztek, azonban a jó legelőt adó füvek magvai kikeltek, szépen diszlenek, a melyeknek bizony nem lett volna hasznára ha a birka tövig lerágta volna, mivel a gyökér csakugy erősödik ha a levegőt felhasználó szárai és levelei meg vannak, ha pedig volt szükség azt kivánni valamikor, hogy kora tavasszal jó legelő legyen, ugy most is van, tehát helyes dolog volt eltávolitani azt a mi a füvek gyökereinek megerősitése károsan hatott volna.

A jelentől ha lehet, mert lehet a jövőre következtetést vonni, ugy a mostani tul sürün is kelt és ha az idő pár hétig még igy marad nagyon megerősödő füvekből reménylhető, — hogy a jövő nyár első felebe bő legelő leszen. Adja Isten!

Dely Mátyás,

Irodalom.

(„Páriák." Elbeszélések. Irta **Vértesi Arnold**. Budapest, Aigner Lajos kiadása.)

Öt elbeszélés van e kötetben, Vértesi legujabb novella-gyüjteményében. Mind az öt érdekes történet, alakjaik gyakorlott kézzel vannak rajzolva és ami a stilust illeti, az a rokonszenves, vonzó stilus ez, mely Vértesit már rég a népszerü beszélyirók közé avatta.

Vértesi nem a most divó, felületesen kidolgozott rohamosan lefolyó s egy csattanóval végződő rajzok-irodalmát müveli, hanem valódi elbeszéléseket ad ki.

A „Páriák" elzülött emberek. Születésük átka kiséri őket életükben a vigasztalan halálig. Vértesi sötéten szinezi az életet, az egykor humoros iró egészen szakitott eddigi irányával, és sivár, szomoru világba vezeti olvasóit, hol mindenre a fátum boszorkánynyomása nehezedik. Egy durva nagy kezet látunk önkénytelen e novellák olvasta alatt, mely az embereket feltartózhatlanul és biztosan vonszolja a romlás felé.

A kötet legsikerültebb darabja a „Játszótárs", mely Vértesinek minden esetre egyik legkiválóbb alkotása. Nagy uri ház gyermeke mellé játszótársat fogadnak. Időközben a gyermek meghal és a játszótársat kapzsi rokonai nem akarják visszafogadni. Tehát az uri család nyakán marad s mint afféle türt fölösleg, a megaláztatások minden fázisán átmegy. — Apró gyermek-keserüségek, gyermek-fájdalmak huzódnak át szivén. Végül a ház urnője inassá akarja degradálni, inas liberiába bujtatni s erre a gyermek elszökik a fényes kastélyból. Elzüllik. Megkapón van rajzolva e novellában egy öreg társalgónő alakja. Róbertnek, a játszótársnak egyedüli hü barátja s a gyermek naiv szerelme a zárdában nevelkedő vele egy koru lány iránt.

Cselekmény dolgában leggazdagabb „A férj becsülete" cz. novella. Büszke olasz aigarcha mesalliance-t köt s neje, kit a porból emel magához, hütlenné lesz hozzá. A nőt fölkeresi régi kedvese és az nem tud ellentállani szerelmének. A gróf megtudja ezt s arra kényszeriti nejét, hogy egy sandolicon beevezzen a Garda tó messzeségébe s ott a vizbe ölje magát. Többé soha sem tért vissza a tóról.

A mese érdekes, a végkifejlet uj. De bár a szerencsétlen nő sorsa, ki szerelmeért s a család becsületeért feláldozza magát, megható, a rokonszenv nem az ő részén van, bár ő szerző szerint a pária, hanem a kegyetlennek festett büszke férj részén. Evvel csak azt akarem mondani, hogy e novella hőse nem épen pária, — s ebből viszont azt következtetném, hogy Vértesinek nem kellene hajhászni az olyan erőltetett czimeket, minők a „Páriák" és „Öngyilkosok".

A többi elbeszélés szintén sikerült.

Vértesi iralya könnyed, mesterkéletlen. Sohasem hanyatlik alá az izlés *magaslatáról*. Kiválóan érti, mint kell az *érdeket folyton* ébren tartani; az események *erőltetés* nélkül bontakoznak ki egymásból s görögnek előre végükhöz. Egyszerre azonban elég egy darabját elolvasni, mert hang és alakok azonossága néha fárasztó.

Helyi hirek.

* **Gróf Teleki Sándor** ezredes állapota — irja a kolozsvári „E—k" — javuló félben van. Tegnapelőtt valamivel ismét rosszabbul volt, mint az előző napon, de az elmult éjszakát ismét nyugodtan töltötte. Felgyógyulásához alapos a remény. Adja Isten, hogy minél előbb teljesedjék be!

* **Népesedés.** A nov. hó 8-tól nov. 14-ig terjedő heten született városunkban: I. Református: törvényes 18 fiu, 8 leány, — törvénytelen 3 fiu, összesen 21 fiu 8 leány, együtt 29. Halvaszületett 2 leány. Egybe kelt 5 pár. II. Agost. evangélikus: 1 törvénytelen leány. III. Róm. katholikus: törvényes 1 leány, — törvénytelen 2 leány, — együtt 3. — IV. Zsidó: törvényes 1 leány. Az élve szülöttek száma tehát 34 melyet ha összeveszünk az elhaltak számával (38) — az apadás=4.

* **A zilah nagy-károlyi-vasuti** érdekeltség elnöke, Baranyi Ágostonnal, Szilágymegye *főispánjával*, az engedélyezés tárgyában *kelt kérvényre*, tudatta a közm. és közl. minister, miszerint ugy a vonal irányát, valamint a tényleges épitesi költség előirányzat ellen már most sincs kifogása, azonban, tekintve azt,

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

Emlékezzünk régiekről!

Közli: *Erdélyi István.*

Onnét viszont a Magyar Hadak megtérvén, szállnak Debreczenbe azon szabad quartélyra, s mindaddig itt regnálnak, melyben meghallik a Portai Fővezérnek Jenő alá miholnap érkezése, melly hir hallva, tisztességtétel és engedelmességjeléül a Város küld a Fővezérhez Város Előljáró Oszlopi közzül Tanátsos és Tekintetes négy öreg embereket illendő ajándékkal, ugymint: Ignátz András, Csóka Péter, Hegyesi Nagy Péter és Bajik András Uraimat; melléjök késérő puskásokat is rendelvén; kik elindulnak négy szekéren. Elküldetnek a Város régi Török Levelei is, kiket a Város szabadságára s oltalmára leghasznosabbaknak itélnek, hogy azokból a Városnak mind régi szolgálattya hadd lenne nyilván az idegenek előtt, mind pedig ha az jó alkalmatosság szolgálna, a Város jövendőbeli hasznára confirmáltassanak meg.

De reménteienségre változváa a dolog, a Levelek a Törököknél benn maradtanak, és a Varostul elvesztenek. Nem is tsuda, mert mikor már Jenőhöz értek volna a Városiák, akkor érkezett vala a Török Tábornak is elei; elérkezvén azon helyre a Fővezér is Mahumet Passa, mikor a Város B. Követei eleiben mentek volna, haragot találtanak. Külső okát a késő való meglátogatásnak mondotta, hogy még Tömösvárra eleibe kellett volna a Birónak menni; de belső inditó oka igen hihető, hogy a Városban quartélyozó, hizakodó innen reájok tsatazó feies hadak voltanak.

A nagy haragot azért eszekbe vevén azon B. Követek, igyekeznek azon, ha valamely Vezér, vagy Főrendek közben járása által az Monarkhiának rettenetes haragját megengesztelhetnék, féltvén a várost is végső elpusztulásától, sok törekedések után imig amugy megtsendesedik külső tettető szinnel, de a Tatár Chánnak szólló Levelet irván Erdélybe, (kik utban lévén, már Erdélybe érkeztek) kénszeritvén eő kegyelmeket annak a Levélnek oda az helyre vitelére; magokat mentegették, jól által látván annak lehetetlenségét, nagy reménkedéssel járták az Urakat, hogy mentenék meg a level vételtől, de héjjába volt. Sőt egy kevés ideig való várakozásért a haláltól is nehezen menekedhettek.

A szemlátomást való veszedelemre kintelenség alatt meg kelle indulni három öreg Tanátsbéli embernek, ugymint Ignátz András, Hegyesi N. Péter, és Balyik András Uraiméknak, közrendek is lévén ő kegyelmekkel; és a Tábortól mint egy mértföldnyire mikor mentek volna, a szemközben reájok manő sok Törökök Tatárok miatt a menetel a szoros utakon igen szaporátlan lehetett.

Találkoznak azonban egy néhány Tatárokra, kik életeket elfogyatni akarlák, de érkezvén más magyarul tudó Törökök, azok magok közbevetések által ezeknek életeket váltságon megtarttyák.

Azon Törököket azért az utnak bátorságosabb voltaért megbérelvén, igyekeznek felvett uttyokat a parancsolat szerint véghez vini, de a késérő Törökök is látván, hogy semmiképpen a szemben jövő elegyes Nemzettül bikével el nem végezhetik fogadásukat, féiben hadgyák, mellőlök tsak elálnak. Oves lupis committunt.

Minden életek felől való reménység azért már oda lévén, ez utból szekereket az Erdőből kitéritvén, minden jószágokat, Lovakat, Szekereket ott kelletik hadniok, tsak egyedül fejeknek találhassanak oltalmat. Külön külön elszaladozva bujkálnak, a hol mindenik hive, s látása kivül edgyik B. Tanátsbéli ember, ugymint: Ignátz András Ur, akkorbéli Debreczeni 2 dik Biró megöletik. E város mellett való sok haszuu dicséretes szolgálattyát vere kiontásával vegezte el, teste is vadaknak s madaraknak lett eledele.

A több Társai pedig egész harmad napot éhen szomjan az erdőben bujdokolván, éttzakai loppanzással kellett Várad felé utokat követni hogy életöket megoltalmazhassák, és igy elszéledvén ki egy, ki más napon vetődtenek ki az erdőből Váradra.

A Török Táborról ismét az [illegible] ott maradt egy Tanátsbéli embert ujabb Levéllel másnap mindgyárt utánnok köldi a Fővezér, de semmi uton módon Erdély felé nem mehetett.

A Fejedelem azonközben, a környékben lévő Hajdusággal, maga Németeivel és egyébb hadaival mikor Debreczenre szállott volna, itt harmadnapot várakozván, az itt Debreczenben quartélyozó katonákat is melléje vévén, elindul Szovátra, onnet Jenő felé, itt parancsolattyát hagyván, hogy Váradra a megszerzett buzát, árpát szállitanák, kit teljesiteni is kelle. Kevés napok alatt, mikor már az árpa szállitásban volnának, egynéhány Városbéli szekeres emberek Tanátsbéli emberrel, ugymint Király János Urammal edgyütt, bizonyosan hallatik a Tatár jöveteleinek hire, ki előtt fut is a föld népe. Ugyan azon Tatárok a Berettyó mellett, Biar felé felhjövén, a Debreczeni emberekben is fognak el, de jobb része a Potsaji hidon általszaladván, Isten töllök tsudálatos képpen megoltalmazza.

(Folyt. köv.)

Olvasóasztal.

A megjelent s hozzánk beküldött müvek egész özönével végezünk egyszerre, lapunk e helyén. Megjöttek már az 1886 ik évre szóló naptárak is. A „Franklin-társulat" magyar irodalmi intézet által épen most küldettek be szerkesztőségünkbe a következő, közkedveltségben részesülő, csinosan kiállitott szép képekkel ellátott és nagy gonddal szerkesztett 1886-ik évi naptárak. Valamennyi a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi magyar kir. ministeriumban összeállitott legujabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárok kimutatásával van ellátva. Ösmeretes firma valamennyi: „Protestáns uj képes naptár" szerkesztette Duzs Sándor tanár. Könyves Tóth Kálmán és más jeles irók közremüködésével. XXXII. évfolyam, ára 50 kr. — „Falusi gazda naptára" 1886, évre A magyar gazdák, kertészek, lelkészek, tanitók számára szerkeszti Sporzon Pál. XXII. évfolyam. Ára 80 kr. — „Borászati naptár" 1886. évre. Több szakember közremüködésével szerkeszti Dr. Nyáry Ferencz. XIII. évfolyam. Ára 80 kr. — „A magyar nők házi naptára" 1886. évre. Szerkeszti Beniczky Irma XVIII. évfolyam. Ára 60 kr. — „Honvéd naptár" 1886 évre (Egyuttal katonai naptár.) A magyar nép számára szerkeszti Áldor Imre. XIX. évfolyam. Ára 60 kr. — „Lidércz-naptár" 1886 évre. Tartalmaz bünesetek, csudálatos tünemények, tündérregeket, vadász- és utikalandokat stb. XXV. évfolyam. Ára 60 kr. — „Nevessünk!" XVII. évfolyam, ára 40 kr. — „A magyar nép naptára." Szerkeszti ifj. Tatár Péter. XXXI. évfolyam, ára 25 kr. — Mindezek füzve. — „Ujfali naptár." Egy egész iv. Ára 20 kr. — Ugyancsak a Franklin-társulatnál jelent meg a „Fa-

hogy kiváló sulyt fektet arra, miszerint az engedélyezési tárgyalásoknál lehető pontos és részletes adatok legyenek rendelkezésére, melynek alapján ugy a pályavonal, mint különösebben az építési tőke tüzetesebben megálapitható legyen, szükségesnek tartja, hogy a tervezett vonal közigazgatási bejárása, az engedélyezési tárgyalás előtt megtartassék, miért is czélszerü lesz a fenálló szabályok értelmében szerkesztendő részletes tervek mielőbbi elkészitése. — Minthogy pedig a miniszteri leiratban hangsulyozott részletes tervezetek, biztos értesülésünk szerint, a nagy mérnöki aparatussal s kiváló szakértelem és kettőztetett szorgalommal dolgozó Borges főmérnök erélye folytán már e hét végén befejezve lesznek, ennél fogva kilátás van reá, hogy a vonal politikai bejárása és a végleges engedmény-okmány kinyerése rövid edő alatt bekö vetkezni fog.

* **A nagy bányai főgymnásium** nyilvánossági jellegének megtartását kevelmező küldöttségnek Trefort minister megigérte, miszerint az elvont nyilvánossági jogot ismét vissza fogja adni ez évre, de viszont tartozik a város jövőre a felszerelés hiányainak pótlásáról gondoskodni.

* **A tél.** A tegnapi havas esőt az éjjel erős fagy követte. Utczáink sár lagunái reggelre kőkeménnyé dermedtek. Hideg északi szél zug a megfagyott táj felett.

* **Szinház köréből.** Az uj tenorista, Valentin Lajos megérkezett, és csütörtökön mutatja be magát „Hoffmann meséi“ operetteben, melynek tenor partieja tulajdonképen nem is operette stil, hanem valóságos opera; átalában ezen zenemünek a megteremtője és fentartója a tenor énekestől függ, s igy csak ez alkalommal i merheti és élvezheti elöször a debreczeni közönség ezen kedves operettet. Pénteken: „Egy dalárda unnepély viszontagságai“ kedvelt bohózatos vigjáték előadása lesz. Kérdjuk a direktor urat: mikor látjuk ismét valódi szerepben Zilahy Gyula és Demidor urakat? Vagy „toujours perdrix?“

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. Már Tivadar gyulafehérvári kir. alügyészt áthelyezte a debreczeni kir. ügyészséghez. — Bige aljárásbiró ideiglenesen beosztatott a helybeli járásbirósághoz.

* **Szinház.** Tegnap Almási Tihamér „Czigány Panna“ czimü népszinmüve adatott, mely darab nem a legszerencsésebb órában született, — kifejlése terjengős, menete vontatott, meséje nem erdekfeszitő, alakjai nem ujak, hanem másolatok. Almási azonban ismeri a szinpadi hatás titkait, s ezeket ki is tudja aknázni, — pl. az ügyes csoportositási jelenet (vásár, czigány tanya), ád az egyes felvonások csattanós befejezésére, a komikai helyzetek eles kidomboritása, mind olyan tényezők, melyekhez, ha még összevágó előadás is járul, tisztességes lesz a siker. A tegnapi előadás a jobbak közé tartozott. A szereplők jó kedvvel, élenken játszottak. Orley Flóra a czimszerepben egyiket mutatta be a legjobb alakitásainak. Dalai gyujtó hatással birtak, melyek közül többet megkellett ismételni. Tapsokban és kihivásokban bőven részesült. Bokodyról (Szobosziay Mihály) Sajóról (Ferkó), Bodrogi néről (özv. Kiss Mártonne), Bodrogi Linaról (Ilus) szintén dicsérettel emlékezünk meg, mig Váradynak (Marci) csupán dalait dicsérhetjük, játékáról ma nem szólhunk. Gyöngyi (Szimpliczius) rövid szerepét bravourral oldotta meg. Parányi — mint panorámás ügyesen komédiázott. Takács J. a fiatal kis czigány leány szerepét ügyesen töltötte be s többszöri játéka után kimondhatjuk, hogy az ő feileptei nem „szárnypróbálgatások“ mint egy kritikus jellemzi, — hanem már is oly öntudatos alakitások, melyek szép remenyre jogositanak, közönség közép számmal (K.B.)

* **Az ajándék-köpény.** V. B. a mi szép hangu, népszinmü-énekesünk sétált két szinész társával a mult napokban a nagypéterfia-utczán a honvédlaktanya közelében. „Tudjátok mit, fiuk — igy szól V. — a multkor nekem X. ur egy köpenyeget ajándékozott, de nekem rövid, hanem ha valamelyitőkre ráillik, szivesen neki adom“. A szinészek kaptak az alkalmon s követték V—t, ki elvezette őket a honvédlaktanya mellé s megmutatta a — faköpenyeget! Hanem ezzel még nem ért véget a tréfa, mert a megtrefált szinészek más szinésztársuknak ajándékozták oda a köpenyeget, ez ismét másnak, — s szintársulatunknak legtöbb férfi tagja megkapta ajándékba a faköpenyeget!

* **Postaügy.** Ezennel felhivatik az illető fél, ki f. év majus hó 10-kén 304 ragszám alatt feladott Oscár Bauman Eger (Böhmen) czimü csomagot 8 frt 70 kr. értékkel 200 gr. sulyut miszerint saját érdekében aluliró postahiv. főnökségénél mielőbb jelentkezzék. Debreczen, 1885. nov. 16.

* **Halálozások.** A nov. 8-tól nov. 14 ig terjedő hét alatt meghaltak városunkban: Spitz Lajos 1 hónapos zsidó veleszületett gyengeség, — özv. Ujfalusi Györgyné 76 éves ref. aggkór, Horvát Erzsébet 16 éves ref. hagymáz, Kis Mária, 2 hónapos ref. veleszületett gyengeség, Burger Lajos 1 hónapos ág. evang. görcsök, Foris József 16 éves ref. öngyilkosság, Erdelyi Péter 54 éves ref. aggkór, Fülöp Juliánna 3 hónapos ref. görcsök, Ladányi Róza 9 hónapos zsidó, veselob, Berger Regina 1 hónapos zsidó görcsök, özv. Polgári Dánielne 73 éves ref. aggkór, Nagy Ferencz 40 éves ref. tüdőgümők, Pócsi Róza 1 hónapos ref. görcsök, özv. Kiss Istvánné 69 éves ref. viszkór, özv. Csapó Balázsné 32 éves ref. öngyilkosság, Izsak Áron 17 éves zsidó hagymáz, Kiss Sándor 4 hónapos ref. tüdőhurut, Barát Rozália 16 éves ref. hagymáz, özv. Szilágyi Antalné 64 éves ref. guta-ütés, Virág Juliánna 2 hónapos r. katb. belhurut, Szép József 47 éves ref. tüdőgümőkór, Szakál István 3 éves ref. roncsoló toroklob, Szegi György 55 éves ref. gütaütes, — Bihari Mihály 2 hónapos ref. görcsök, Lakatos János 23 éves ref. tüdőgümőkór, Sinka ? ref. halvaszületett, — Prunyi Gedeonné 35 éves ág. evang. gyermekágyi láz, Szőke Sándor 64 éves. ref. agyguta, Telki Sándor, 6 hónapos ref. vörheny, Nagy István 2 hónapos ref. görcsök, özv. Tóth Jánosné 71 éves ref. tüdőgümőkór, Vida Józsefné 27 éves ref. tüdőgümőkór, Pető ? ref. halvaszületett, Papp Sándor, 58 éves ref. tüdőgümőkór, Nyári Gábor 2 hónapos ref. életlen kor, Nyári Juliánna 3 napos ref. életlen kor, Erdelyi András, éves 3 ref. tüdőgümőkór. A halálozások összes száma tehát 38.

* **Szerenádot kapott.** Mondjuk Czenczi néninek azt a vén özvegyet, ki t a legközelebb elmult pénteken ama szerencse ért, hogy egy fiatal ember éjjeli zenével tisztelte meg. Nemis ragyogott a hold, az égen sötét lomha felle foszlányok igyekeztek befödni a csillagok milliardjait. Vala ugyan nem alkalmas idő éjjéli zenében nyilvanuló szerelmi ömlengésekre, különösen, ha a gázgyár igazgatója sem pislant a kalendáriumba; a szerenade azonban mégis megtörtént. A kérdéses utczaban egyetlenegy gázláng sem vibrált, a hó imádó azert el nem tévesztette a kitüzött czélt, mert a kijelölt ablak alá hu ódva összpontositotta a czigányzene primás és kontrás erőit. Kilencz hosszu, ósdi nóta hangzott el a csöndes éjbe, mialatt az ablakba kitett halvány mécsvilág jelzé, hogy a 60 éves angyal fenn van; a hódolatot elfogadandó. Midőn a zenészek elszá ingóztak, felhuzódott a szürke függöny és az ab akban mutatkozó fokötő fehér fonalának biczczentése fejezte be az idylli jelenetet.

* **Helyi rövid hirgk.** Tisza jubileumát a helybeli kormánypárt is megüli. A „Bika“ szállodában f. hó 29-én bankettet rendeznek 1 frt 50 kros teritékekkel s a jubileumon küldöttségileg képviselteti magát a párt. — Az 1848/9 es honvédegylet vasárnap d. e. gyülést tartott. A gyülés megtartására azon álhir szolgáltatott okot, hogy Budapestről N.-Váradra 100,000 frt érkezett volna a honvéd-egylet tagjai közt leendő kiosztás végett. Beke Mihály elnök kimutatta e hir alaptalanságát s a gyülés eloszlott. — Halálozás. Egy reményteljes ifju életet tört le a kérlelhetetlen halál! Dr. Fodor Ferencz, a főiskolai tanitó-képezde tudományosau képzett jeles helyettes tanára, hosszu, sorvasztó betegség után elhalt. Béka poraira! Nagy Sándor, a „Szegedi Hiradó“ f. szerkesztője, Nagy Ibolyka, kedvelt szinmüvésznőnk édes atyja, ma várásunkba érkezik családjának látogatására s jelen lesz a „Fekete gyémántok“ mai előadásán is.

* **Vasuti baleset.** A 7-ik számu őrháznál vasuti baleset történt, mely esetleg szerencsétlenséggé is válhatott volna. Este 7 óra felé ugyanis 18 szarvas-marhát hajtott Füzesy István hajcsár a cserére, Kokas István kaszálójára, hir szerint a városi istállóból. Ekkor zarta el Nagy Mihály pályaőr a sorompót. 15—20 percz mulva jött a vonat, a fékfütyölést megtette, és hogy-hogy nem, egy darab marha a sinekre került s a vonat által a szó teljes értelmében papir vékonnyá lapittatott. A 104-ik sz. vonat a póznl járt állatot 24 méternyire vonszolta maga után, átment a hullán az egész vonat, mert azt megállitani nem lehetett. A pályatesten baj nem történt, legfeljebb az, hogy a vonat tiz perczet késett. — Esetleg ismétlődhető szerencsétlenségek kikerülése végett figyelmeztetjük a városi hatóságot a vasut társasággal, a szükséges telkek kisajátitása alkalmával kikötött azon feltételre, mely szerint a társaság a pályavonalat a kisajátitási területen kivül — kerittetni tartozik, de el is várjuk ezen óvintézkedés mielőbbi foganatositását.

* **Jutalomjáték.** A mint már irtuk, holnap lesz Somogyi Károly rendező jutalomjátéka, a „Tékozló“-ban. Bár igen örvendenénk, ha a rendezés sokféle gondjaival elfoglalt és igyekvő szinésznek u. n. szép jutalomjátéka volna, de nem hallgathatjuk el a felett való megütközésünket, hogy ő, a ki máskor egymaga s nem mindig közkivánatra akarja betölteni a drámai hós szakmálát, nem ezen ambicziónak megfelelő darabot választott ki jutalomjátékára, de ezt a Reymondféle látványosságot. Ez nem a nüvész ambiciója, de egyszerüen a pénz vágy dolga. Azt is igen sajnáljuk, hogy kisvárosokba idő extra szinlap-rekiamokkal igyekszik közönséget nyerni! — Ugy értesülünk, hogy a szintársulat szép koszoruval lepi meg a tevékeny főrendezőt. Érdekes lesz Nagy Ibolyka is a tündér szerepében s lesz balett is. Mindenesetre felhivjuk a közönséget e jutalomjáték pártfogására.

Köszönetnyilvánitás. Mindazon rokonok, jó barátok, ösmerősök s általaban azon résztvevő nagyérdemü közönség, kik felejthetetlen anyósom özv. Kenessey Antalné szül. Nagy Mária asszony végtisztességtétele alkalmával jelen lenni szivesek voltak, fogadják érte legszivélyesebb hála köszönetemet. Debreczen, 1885. nov. 17-én. Vecsey Viktor.

* **A Felolvasókörből.** Legujabban a következők léptek be rendes tagokul a körbe: Ajtay Albertné urnő és leánya K. Papp Ilona kisasszony, Peleskey József, Izsák István távirdai igazg. titkár, Steinacker számtanácsos, Lippmann Sámuel nagykereskedő, Schwarcz M. Benő, Dr. Kardos Albert, ifj. Tikos József, Ladányi Lajos, Kohn Lajos, Szabó Soma és Kohn Mór urak. A mult héten kimutatott uj tagokkal együtt a kör tagjainak száma több, mint 40-nel gyarapodott.

* **Találtatott két kötet** „Conversations Lexikon,“ a hozzá való értékes képekkel, — továbbá egy csinos gyöngyház nyelü kés. Tulajdonosaik — kellő igazolás mellett — átvehetik a III-ik kerület kapitányi hivatalában.

* **Kornhoffer József** sz.-anna-utczai füszerkereskedésébe egy 14—15 éves fiu tanulóul felvétetik.

Hazánk s a külföld.

— **Tanári jubileum.** Szilágyi István, a m.-szigeti ref. lyceum érdemekben megöszült tudós igazgatója ma tartotta tanári pályájának 40 éves jubileumát. Az ünnepeltet, ki a magyar tanári kar Nestora. Számos óváczió érte ez alkalommal. A „Vasárnapi Ujság“ legközelebbi számaikban arczképét és bő életrajzát közölték. Városunktól Géressi Kálmán tanár ur utazott el a jubileumra.

— **Rövid hirek.** Halálozás. Udvarhelyi Sándor, a nemzeti szinház nyugdijazott tagja, f. hó 14-én elhunyt. — Kitüntetés. Berzeviczi Tivadart, volt sárosmegyei tanfelügyelőt, e hó 8-án diszitette fel a megye főispánja a vaskorona-renddel, melyet az ünnepelt a tanügy terén szerzett érdemeiért kapott. — Matlekovics Sándor, az országos kiállitás nagy érdemeket szerzett elnöke, a Szent-Istvánrend közép keresztjével fog kitüntettetni. — Jubiláris hangverseny. A losonczi dalegylet f. hó 20 és 21-dik napjain ünnepli meg — nagy hangversennyel — fennállásának 25 éves jubileumát. — Gyilkos szénsav. Miskolczon a mult csütörtökön Kmethy Mihály iparos pinczéjében többen borozgattak. A mint haza akartak menni, az öreg Kmethy indiványára fia bement a szomszédos pinczelyukba egy kis szilvórumért, de az ott levő erjedő bor gőze menten megölte. Összeestére utána siettek a többiek, az öreg Kmethy és Bacsányi szintén azonnal meghaltak, mig Polcz arczczal kifelé fukott el s ez megmenté az életét. — Képviselő-választás. A lőcsei kerületekben a kormánypárt b. Medyánszky Edét léptette fel képviselőjelöltül.

Muzsák.

— **A költő rablánczа.** A „Kisfaludi társaság“ legközelebbi havi ülésén érdekes rablánczot fog átadni a társaságnak Vadnai Károly rendes tag. A láncz Czuczor Gergely rablánczа, volt, a melyet a magyar forradalom leverése után uj-épületi és kuffsteini fogságában viselt. Az ereklye Toldy Ferencz özvegye utján jutottt Vadnay kezeihez. Toldyné volt ugyanis az, a ki a költő nehéz sorsának sanyaruságait egész önfeláldozással igyekezett enyhiteni s rabságában többször meglátogatta őt. Midőn aztán Czuczor kiszabaduft, s bilincseit a nemeskeblü, nagy szivjóságu hölgynek ajándékozta. Toldiné megőrzés végett a „Kisfaludy-társaság“-nak szánta az ereklyét s az átadásra Vadnayt kérte föl.

Törvényszék.

— **Gazdagh Imre gyilkossai.** E rejtélyes ügyben, melynek vádlottai még mindig nem vallanak, Drill vizsgáló biró ujabb tanukaat hallgatott ki, kiknek vallomása azonban mi uj adatot sem tartalmaz. A foglyok állapotában semmi változás sem történ. Gazdagh Imréné még mindig a Fortuna helyiségben van s a törvényszéki orvos napjában többször meglátogatja.

— **Börtönből tébolyházba.** Apostol Sándor volt postatisztet, ki a józsefvárosi postahivatalban 27,000 forintot sikkasztott, a kerepesi uti rabkórházból elszállitották a lipótmezei országos tébolyházba. A sikkasztó már letartóztatásakor is nagyfoku idegbetegségben szenvedett, mely a vizsgálati fogságban annyira elfajult, hogy el kellett őt küldeni a rabkórházba, hol teljesen kitört rajta az elmebetegség.

Szinház. Holnap, szerdán, bérletszünetben Somogyi Károly jutalomjátékára adadik: A „Tékozló“. Tündéries szinmü. Legközelebbi előadás: „Hoffmann meséi“. Operette.

Felelős szerkesztő: **Gáspár Imre.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

„Több ezer m.-mázsa széna, szalma és török eladó, esetleg helyben megetethető, miről bővebb felvilágositást ad az uradalmi tisztarttóság Puszta-Hidvéghen. Posta Poroszló, Hevesmegye.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább gyógyvize
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

lusi könyvtár.“ XXX. füzet. A termőföldről, annak miveléséről és javitásáról. A gazda-közönség használatára irta Réti János. Ára 50 kr. Az olcsó könyvtár 189—196 füzetei, szerkeszti Gyulai Pál. u. m. „Az erdélyi czigány népköltészet“ Gyüjtötte és forditotta Dr. Wlislocki Henrik. Ára 20 kr. „Hiavata.“ Amerikai indus hitrege. Irta Longfellow Henrik. Angolból forditotta Tamásfi Gyula, ára 40 kr. — „Emlékbeszéd Szemere Pál felett.“ Irta Kaziczy Gábor, ára 20 kr. — „A szégyenlős.“ Vigjáték két felvonásban, irta Moncrieff. Angolból forditotta Csiky Gergely. Ára 20 kr. „A raveloei takács“ (Silas Marner), Regény, irta Elliot György. Angolból forditotta Kacziány Géza. Ára 60 kr. „Nézd meg az anyját.“ Vigjáték 3 felvonásban. Irta Berczik Árpád. Ara 30 kr. — „A kilenczvenes évek reform eszméi és előzményeik.“ Irodaiom történeti vázlat. Irta Concha Győző. Ára 40 kr. — „A bürök.“ Vigjáték két felvonásban. Irta Augier. Franciából forditotta Perényi István. Ára 20 kr. — Továbbá a „Történelmi könyvtár.“ A magyar népnek és ifjuságnak ajánlva. Czimképes kiadás. Megjelent füzetei: Az éjszak-amerikai egyesült államok megalapitása. Irta Dr. Ballagi Béla. ára füzve 40 kr. Lorántffy Zsuzsánna. Élet es jellemrajz, Irta Tóth Pál ara füzve 40 kr. Salamon Magyar király. Irta Gyürky Ödön ára füzve 40 kr.

A „Kis Lexikon“-ból is most jelent meg a 6-ik füzet (mint eddig is rendesen), tömör öt ivre terjed s a „Kontrapont“ szóig haladt, miáltal e munka most már a lexikon anyagnak teljes felét karolta föl. A képes mellekletek Bányászat, Ragadozó állatok, Kalyhák és fénytan czimekkel négy lapon ötvennél több szép kivitelü ábrát tartalmaznak. E hat füzet egygyé kötve, mint első rész, 948 lapnyi terjedelemben, már tekintélyes kötetet képez, és igen jóra való munkát képez. „Magyar hölgyek eletrajzai“ czimü vallalatott inditott meg Stampfel Károly Pozsonyban. Szerkeszti jeles költőnk Endrődi Sándor. Az első füzet Loránfi Zsuzsánna 24 lapra terjedő eletrajzával kezdi meg a sorozatot. — „Tisza Kálman politikai jellemrajza“ jelent meg ugyancsak Stampfel Károlyná Pozsonyban, a „Kortársaink“ czimü életrajzi vázlatok füzetei közt. A tiz éves miniszterelnöki jubileum alkalmából irta Visi Imre képviselő, a „Nemzet“ szerkesztője. Ára 40 kr. A „Gondüző“ czimü szépirodalmi hetilap meg jelent 5—8 számaiban a lap főmunkatársának Tolnai Lajosnak két rajzát találják. „Vitoria kisasszny methodusa“ Moliére-i gunynyal festi és teszi nevetségessé egy fővárosi delnő élősdi furfangjait és egy „Jobb ugy“ czimü megható kis rajz. Olvashatok az emlitett számokban Abonyi Lajos regénye „Az utolsó kuruczvilág.“ Beniczkyné Bajza Lenké-é „A vér hatalma.“ Vertesi Arnold-é „Csiricsáry Bertalan ur ő méltósága“ és Belot Adolf franciából forditott regénye „A kigyó“ Költeményeket találunk Endrődi Sándortól, Majthényi Flórától, Inczédi Lászlótól és Lipcsey Ádámtól. A kisebb elbeszélést és rajzot képviselik: Mikszáth Kálmán „A képviselőház karzatáról“, Balázs Sándor „Antal és Amália“ (humoros elbeszélés). Gabányi Arpád „Mama“ (elbeszélés). Madarassy László „A volna“ (amerikai életkép). — Kisteleki Ede „Vidra vize.“ Thewrewk (Török) István „Meg kell házasodnom“ (humoros rajz). Szini Péter „Csajla Miska menyecskéje“ (népies elbeszélés sat. A „Gondüző“ kiadó hivatala Budapesten, dobütcza 14. sz. alatt van. — A trónörökös könyvének (az osztrákmagyar monarchia irásban és képben) prospektusa megjelent s hozzánk is beküldetett. Édekesnek találjuk a följegyzésre, hogy az irodalmi rész v. dolgozó társainak sorában találjuk Géresi Kálmánt, Imre Sándort és Thaly Kálmánt. Továbbá érdekes, hogy dolgozik a mübe az uralkodó ház több tagja is — Deczember hó elsején jelen meg a bevezető kötet első füzete, mely Ausztriát és Magyarországot földrajzi, természetrajzi, történelmi és néprajzi tekintetben ismerteti; deczember közepén azon kötet első füzete fog megjelenni, mely Bécset és Alsó-Ausztriát tárgyalja, mire aztán rendre következnek a többi örökös tartományokat ismertető füzetek, váltakozva a Szt-István koronaországait ismertető füzetekkel. A magyarországi részből az első füzet szintén deczember közepén fog megjelenni. Hogy e munkát mindenki megszerezhesse, s hogy az az osztrák magyar monarchiában valósággal a nép könyve lehessen, egy egy füzet áda 30 krban lőn megállapitva. A munka terjesztésével mint bizományos a Révai testvérek könyvkereskedö czége van megbizva. „Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben“ füzetei minden biteles hazai könyvkereskedésben kaphatók lesznek. — A postai szétküldés könnyitése végett, különösen oly helyekre való tekintettel, melyekben könyvkereskedés nincs, a közrebocsátással megbizott könyvkereskedő czég előfizetést nyit e vállalatra, még pedig: 10 füzetre 3 forintjával, — 20 füzetre 6 forintjával. Az előfizetések legczélszerübben postai utalványon küldhetők be a Révai testvérek könyvkiadó hivatalába (Budapest, IV. váczi utcza 11. sz.). Az előfizetők a füzeteket bérmentve kapják meg. A kibocsátott prospektusban látható Mészöly Géza, hirneves festőnknek, egy a hortobágyról vett szép részletet ábrázoló „Alföldi tája“ is.

Női, férfi és gyermek czipő nagy raktár

az arany csizmához

Debreczen, főpiacz-utcza a városháza épületében

TELEGDI K. LAJOS

könyvkereskedése mellett.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek a legjobb anyagból készült mindennemü bőr, posztó és nemez gyermek- és leányczipőket, legjobb gyártmányu bőr, posztó, nemez, lag női czipőket dus választékban, — első rendü anyagból dolgozott carlsbadi és marburgi férficzipőket bőrben, posztóban és lagbőrben

FÉRFI ÉS GYERMEKCSIZMÁKBAN

nagy raktáramat a legolcsóbb árak számitása mellett.

Különös figyelmet érdemelnek, kitünő minőségükre még eddig el nem ért gems bőr női topánjaim, melyek mindamellett hogy a legjobb minőségüek, olcsó áraikra nézve is a versenyt bárkivel kibirják.

JELSZAVAM: A legjobbat a lehető legolcsóbb árban adni igen tisztelt vevőimnek.

A n. é. közönség pártfogását kéri illő tisztelettel

FALK OTTÓ.

Van szerencsém szives tudomásra adni, miszerint nagyváradutcza 2211. sz. háznál levő szódaviz-gyár helyiségemben, egy gőzerőre alkalmazott

SÓ-DARÁLÓT

állittottam fel, ennélfogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legfinomabb szép fehér darált sót a legjutányosabb árban számithatom.

Becses megrendeléseket elvárva — vagyok

tisztelettel

WERTHEIMER LIPÓT.

DIETRICH és GOTTSCHLIG

magy. kir. udvari szállitók BUDAPESTEN.

THEA és RUM

nagyban és kicsinyben (alapittatott 1865 ben.

Központi iroda és szállitási üzlet: ***IV. Váczi-utcza 18. sz.***

A n. é. közönség tudomására hozzák, hogy legujabb közvetlen behozatalunk idei **termésü thea és rumnak**, China, India és Jamaikából már beérkezett és megrendelések ezentul csakis az uj küldeményekből **eszközöltetnek.**

Folyton dus választéku készlet **angol thea edényekben** és **thea sütemányekben**, franczia **cognac** fine champagne, eredeti franczia és hollandi **likörök, suchárd csokoládé**, eredeti **borszesz** sóval és só nélkül; braziliai rumokban stb. stb. Rész etes árjegyzék mindenhova ingyen és bérmentve. Bárm ly csekély megrendelések is, pontosan és gondosan eszközöltetnek.

Saját termésü

ÉRMELLÈKIÓHEGYIBOR

a legtisztábban kezelve

üvegenként, és ugyszintén hordószámra.

1 literes üveg, üveg nélkül . . — frt 22 kr.
½ „ „ . . . . . — „ 11 „
Hordószámra 100 liter . . . . . 16 „ — „

Az üres üvegek 10—5 krajczárért váltatnak vissza.

Valódi amerikai legfinomabb császár olaj, mely a legfinomabb és legnagyobb világitási képességel bir és minden veszélynélküli, 1 liter 30 kr.

Rickl József Zelmos.

Debreczenben.

Eddig felülmulhatatlan

MAAGER W.

sz. kir. szabadalmazott valódi tisztitott

CSUKAMÁJ OLAJ.

Maager Vilmos tanàrtól Bècsben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva, könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlható, s mint természeti, legjobb tiszta és hatályossága által elismert szer, a leghathatósabb gyógyerővel **bir, mell- és tüdőbajok, görvély, gömör, fekély, bőrkiütések, mirigybetegségek és gyengélkedések** ellen. **Egy palaczk ára 1 frt** Kapható valódi minőségben gyári raktáramban **Becsben Heumarkt 3. sz.** valamint az oszt. birodalom

minden gyógyszertárában

és nagyobb vegyes kereskedésben.

Debreczenben, Mihalovits István, Dr. Roischnek, Vecsei Viktor, Göltl Nándor gyógyszerész uraknál, valamint Rickl J. Zelmos ur füszerkereskedésében.

Dr. Mikolasch Károly spanyol China-bora.	Legjobb szer gyomorgyengülés, láz, ideges bajok, kiállott betegség utáni gyengülés ellen. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr Mikolasch Károly spanyol, China, vas-bora	Kitünő sikerrel oly betegségeknél, melyek verszegénység vagy rosz vér által keletkeznek. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol pepsin bora.	Kitünő szer rosz emésztés, hanyag gyomormüködés és ezekből származó bajok ellen. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol pepton-bora.	Legbiztosabb szer az organismust a gyomor müködése gély bevétele nélkül erősiteni **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol Rhabarber bora.	Legjobb szer gyomor és bélhurut és más betegség el en. **Üvegje 1 frt 50 kr.**

Főraktár az oszt. magyar birodalomban (Galiczia és Bukovina kivételével)

MAAGER VILNOS urnàl Bècs, III. Heumarkt 3.

KITÜNTETÉS SZEGED érdemére mmel 1876.

KITÜNTETÉS SZÉKES-FEHÉRVÁR ezüstérem 1879.

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KŐNYOMDÀJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészitésére; elvállal:

tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;

diszmüveket arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, **a legjutányosabb árban** eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő »**DEBRECZEN**« cz. hirlapban **a legolcsóbban számitva közzé teszek.**

KUTASI IMRE.

könyv- és könyomda-tulajdonos.

KITÜNTETÉS LONDON

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY haz.

DISZOKLEVÉL 1871-ben.

Debreczen, 1885. nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Előfizetési árak:
Helyben és póstán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „—„
Negyed évre . . 2 „50 „
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok útján.

Kossuth La

Társadalmi tevékenysé
müvelödés
— A „Pesti Na

(Iratott a felvidéki magyar felhivásá

7.

Ilyen a jövendőnek melyet az előrelátás kö pálnia kell és ez adja meg kein kivül a magyar kö leteknek, s köztük az er különösen a felvidékének jellegét, két oknál fogva.

1-ször azért, mert dálkodik is éppen a felvi tikus izgatás, az ottani tó hás, még nincs megmé kében a magyar haza szer takban mindig s a Hurbá még 36—37 év előtt is tott, s mert a magyar haz szláv izgatóknak akkorig nép zöméből kiirtani, de n nak, hogy kiirtsák; „a magyarajku lakosságnak fentartása és nevelése“, egyik czéljául látok az a tüzve, oly vállalat, mely szükségei, hanem az elő indokolnak, mert elejét ke tőségnek, hogy annak a biz ről szólottam, megkondul rolhasson a nép zömére.

2-szor helyes és alka közmüvelödési egyesületek mert nagyon jó tanács az öreg huszár adott, midőn kurta a kardod, told meg, nekünk az adott helyzetben számunk aránylag (csakis kardját megtoldja, a ma belterjes gyarapitásában én a gyarapitás munkájába vékenységre még akkor is fektetnek, ha nemely oly k ez erögyarapitásra legtöbb nem látnám, hogy a kormá is feszélyezve van, kezeit nek gondoja. Ilyen kellékek mindenekfelett a magyar s vezényletü, önálló magyar erős meggyőződésem szeri nasztia jövendője biztonsá utal. A nagy Napoleon egy háborubun a siker háromn erkölcsi elemtől, a szellem bizony, ha a multak tapasz vetve, a mérleg egyik tálcz nos vereségek emlékezetét az erkölcsi elemet kizáró m hez ragaszkodás mellett sz tálczába pedig azon győzel magyar lelkesedés a leányág érvényt szerzett, minthogy a nikai egységének katedratik praktikus hóbortjától eltérve erő szabad kifejlődéséhez f tetlen volna be nem látniok, ama mondatával is annak mint katona s hadvezér érte

De ha azon feszélyezés fenn, én a magyar nemzeti e rapitása körül a társadalm igen nagy sulyt fektetnék, ne vel az állami funkcziók gép dalmi tevékenység lehel él is, mert a társadalmi tevéke jellege a spontaneitás, pedi mely a spontaneitás talajába l lyebben is ver gyökereket tartósabban is terem, melynek ján kertésze csak a kényszer a különbség a kettő között, ethika és törvény közt fenfo „amor virtutis“ a rugó, emen mido poenae.“

8.

Az egyesület müködésén akarok kiterjeszkedni, mert zását csak a helyről-helyre szonyok tekintetbe vétele h én meg vagyok győződve, h annyira általános a sémák szem előtt tartása mellett a mányoknak s az egyesület ta buzgalmától függ. Azonban fe rekesztéseül jegyzékbe veszem némely gondolataimat, a min latnál fogva agyamban felvillan

Én három irányban lá nyek által kimutatva a magya egyesületek feladatait.

Az egyik hazánk nem ma zetiségei közmüvelödésének ha